

rzymskim od V w. p.n.e. do III w. n.e.; Grupa C: mgr Marcin Perłowski (UKSW), *Pierwszy krytyk Mahometa – islam w pismach św. Jana Damasceńskiego (ok. 650-749)*; mgr Emilia Kostka (UZ), *Aspekt religijny zawarcia pokoju bułgarsko-bizantyńskiego z 815 r. w kontekście obrzędowości pogańskich Bułgarów*; dr hab. Mirosław J. Leszka, prof. UŁ, *Opozycja wobec przyjęcia chrześcijaństwa w Bułgarii (863-893)*; dr Kiril Marinow (UŁ), *Dziki pęd wszczepiony w piękne drzewo oliwne Nowego Izraela. Bizantyńskie poglądy na miejsce Bułgarów w chrześcijańskiej ekumenie po okresie ich oficjalnej chrystianizacji w świetle mowy „Na pokój z Bułgarami”*; dr Anna Głusiuk (UKSW), *Falszywi święci żyjący pomiędzy XIII a XVIII wiekiem*.

W ostatniej już Sesji IV w grupie A prelegenci przedstawiali referaty dotyczące czasów współczesnych (stąd pominięto je w wykazie), w pozostałych zaś grupach program kształtował się następująco: Grupa B: dr Helena Karczewska (UKSW), *Kult Nemezis w starożytnym Rzymie*; dr Stanisław Ciupka (ATH Bielsko-Biała), *Podejście świata pogańskiego do powstającego chrześcijaństwa*; mgr Ewelina Kolendowicz (UŁ), *„Jedna siła wiele postaci”. Izyska od bóstwa etnicznego do bogini synkretycznej*; Paweł Chmielewski (UMK), *Pogaństwo i chrześcijaństwo w IV-wiecznym panegiryku cesarskim*; mgr Katarzyna Kuszewska (UŁ), *Rzymskie boginie agrarne*; Grupa C: dr Dominika Budzanowska (UKSW), *Stoicki Bóg Marka Aureliusza*; mgr Sebastian Śpiewak (UŚ), *Problem reformy religijnej w ujęciu filozofii Ksenofanesa z Kolofonu*; mgr Beata Fijołek (UMCS), *Filozoficzne spotkanie chrześcijaństwa i judaizmu: wpływ myśli Mojżesza Majmonidesa na późniejszych filozofów*; mgr Aneta Tylak (UŁ), *Obraz Demiurga w Platonskim „Timajosie” i traktatach „Corpus Hermeticum”*.

Podsumowując, trzeba stwierdzić, że program sympozjum miał bardzo obszerny przekrój czasowy i przewidziano wiele referatów, stąd też prelegentom trudno było czasem „zmieścić się” ze swym komunikatem w ramach przydzielonego im czasu, niemniej jednak wielu młodych naukowców (licencjuszy, magistrów i doktorantów) mogło zaprezentować swoje zainteresowania naukowe i „zaistnieć” w świecie badaczy antyku.

Józef Figiel SDS – Lublin, KUL

11. KIM JEST ROMAJSO? **(Łódź, „Ceraneum”, 25-26 IV 2014)**

W dniach 25-26 IV 2014 r. w gmachu Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się **Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa** zorganizowana przez Sekcję Naukową Studentów przy Centrum „Ceraneum” UŁ. Sympozjum zostało zainaugurowane 25 IV o godzinie 10:00 przez sekretarzy naukowych Centrum Badań nad Historią i Kulturą Basenu Morza Śródziemnego i Europy Południowo-Wschodniej im. prof. Waldemara Cerana „Ceraneum”, dr. Pawła Filipczaka (Katedra Historii Bizancjum UŁ) oraz dr. Ivana Petrova (Katedra Sławistyki Południowej UŁ). Uczelni wyrazili radość, iż działające od trzech lat „Ceraneum”, zrzeszające zawodowych badaczy, od ubiegłego roku może również wspierać działalność studentów i doktorantów chcących rozwijać swoje pasje badawcze. Stwierdzili także, że spodziewają się, iż tego typu spotkania będą organizowane w kolejnych latach i tym samym wejda do kanonu spotkań odbywających się w ramach „Ceraneum”. Członkowie Centrum zauważyli również, że organizatorzy konferencji podjęli trudny, wielowątkowy

i interdyscyplinarny problem, który stanowi wyzwanie nawet dla doświadczonych naukowców. Jednocześnie wyrazili nadzieję, że zaprezentowane przez młodych adeptów nauki referaty będą odzwierciedlały nowy punkt widzenia na zagadnienie, z którym zmagano się już tak wiele pokoleń uczonych. Na koniec gospodarze gorąco powitali prelegentów przybyłych do Łodzi z innych ośrodków akademickich (Opole, Poznań, Warszawa).

W ramach rozpoczętej o godzinie 10:30 sesji, której przewodniczyła Magdalena Kaliniak (studentka filologii klasycznej UŁ) wygłoszono pięć referatów dotyczących historii (politycznej, religijnej i gospodarczej) Cesarstwa Bizantyńskiego: Łukasz Pigoński (UŁ), *Nie tylko Romajowie. Rola ludów barbarzyńskich w funkcjonowaniu wczesnego Cesarstwa Bizantyńskiego*; Radosław Ziarkowski (UŁ), *Purpura cesarska w świadomości Romaioi*; Anna Łazuchiewicz (UŁ), *Cesarzowa Irena z Aten i jej polityka religijna*; Aleksandra Radzyńska (UŁ), *Teodor II Paleolog, czyli sylwetka Romaioi na przykładzie członka rodziny cesarskiej z rodu Paleologów*; mgr Marcin Cyrulski (UŁ), *Hellen i Romajos w „Pochwale Trapezuntu” Bessariona*.

Z kolei panel popołudniowy, trwający od godziny 15:00 do 18:00, moderowany przez Łukasza Pigońskiego (student historii UŁ), związany był z zagadnieniami religijnymi oraz utrwalonego w bułgarskim piśmiennictwie wizerunku przybysza z Europy Zachodniej: mgr Anna Pesta (UŁ), *Św. Ambroży duszpasterz cesarzy. obrońca wiary czy prześladowca niewierzących?*; Klaudia Chalczyńska (UŁ), *Łaciniści bezbożnicy – postrzeganie zachodnich chrześcijan przez ich wschodnich braci na podstawie bułgarskiej „Opowieści pożytecznej o łacinnikach”*; Marcin Antczak (UŁ), *Herezja bogomilska w świetle „Mowy polemicznej przeciwko heretykom” Kosmasa Prezbitera i „Arsenału dogmatów” Eutymiusza Zygabena*; Artur Zaręba (UŁ), *Bułgarzy jako „naród wybrany od Boga” i ich miejsce w kręgu cywilizacji bizantyńskiej w „Bułgarskiej kronice apokryficznej”*; Katarzyna Muszyńska (UŁ), *Wieczne „choro” za Balkanem – „Rycerz” Wery Mutafczijewej w korowodzie bułgarskich diablów*; mgr Katarzyna Skotnicka (UŁ), *Święty Antoni według historyków Kościoła*.

Drugi dzień obrad, któremu przewodniczyła Klaudia Chalczyńska (studentka filologii południowosłowiańskiej) rozpoczął się o godzinie 10:00 i obejmował swą tematyką mozaikę zagadnień składających się na wizerunek człowieka żyjącego w antyku i epoce bizantyńskiej. Zaprezentowano pięć referatów traktujących o starożytnych zwyczajach związanych z przyjściem na świat dziecka, tożsamości społeczno-kulturowej, językowej oraz gastronomii i dietetyki: mgr Izabela Chat (UO), *Praktyki związane z płodnością – narodziny rzymskiego potomka*; mgr Agnieszka Balińska (UW), *Tożsamość kobiety na przykładzie Hypatii z Aleksandrii*; Paweł Pomorski (UŁ), *„Armeńscy Romajowie” – kilka uwag na temat identyfikacji zbiorowych w późnej starożytności*; mgr Kamil Trąba (UAM), *Od języka romejskiego do nowogreckiego – rys historyczno-językowy*; mgr Zofia Rzeźnicka (UŁ), *Czy Romajos grillował? Kilka słów o diecie ludzi antyku i Bizancjum*.

Ostatnim punktem programu był odczyt prof. Macieja Kokoszki (Katedra Historii Bizancjum UŁ) pt. *Greków i Rzymian chleb powszedni*, w którym znawca antycznej i bizantyńskiej gastronomii przedstawił całą gamę rodzajów pieczywa znanego zarówno starożytnym, jak i bizantyńczykom oraz zobrazował metody ich przyrządzania. Pan Profesor dodatkowo przytoczył opinie greckich i bizantyńskich lekarzy na temat wpływu poszczególnych rodzajów wypieków na ludzki organizm.

Obrady zakończyły się o godzinie 13:30 degustacją potraw przygotowanych na bazie antycznych i bizantyńskich przepisów przez prof. M. Kokoszkę oraz mgr Z. Rzeźnicką. Na stołach pojawiły się więc między innymi: różnorakie gatunki chleba, past przygotowanych na bazie z ciecierzycy, jajka na twardo polane słodko-kwaśnym sosem, sałaty z dodatkiem dressingu przygotowanego z dodatkiem *garum*, pasta z oliwek, gruszki gotowane w winie, czy daktyle nadziewane orzechami, oblane miodem i posypane pieprzem.

Celem konferencji było przybliżenie sylwetki i światopoglądu mieszkańca wschodniej części *Imperium Romanum*, a także konfrontacja świata zachodniego ze wschodnim znajdująca swe odbicie w twórczości autorów pochodzących z jednego i drugiego obszaru. Przedstawiona powyżej lista referatów dowodzi, że sympozjum *Kim jest Romajos?* miało charakter interdyscyplinarny, gdyż wzięli w nim udział studenci bądź doktoranci historii, filologii południowosłowiańskiej, filologii klasycznej i filologii nowogreckiej oraz ogólnopolski, ponieważ, oprócz najliczniej reprezentowanego Uniwersytetu Łódzkiego, obecni byli na nim także reprezentanci Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu Warszawskiego. Warto także odnotować, że w gronie audytorium znaleźli się wykładowcy UŁ oraz nauczyciele szkół średnich, którzy z zainteresowaniem słuchali wystąpień młodych badaczy i żywo włączali się do dyskusji.

Zróżnicowana tematyka referatów zaprezentowanych podczas sympozjum dowodzi, że próby odpowiedzi na pytanie: kim jest Romajos?, nasuwają niezwykle wiele skojarzeń. Dlatego też organizatorzy konferencji w przyszłym roku planują drugą jej edycję.

Zofia Rzeźnicka – Łódź, UŁ

12. XLIX MIĘDZYNARODOWY KONGRES STUDIÓW MEDIWISTYCZNYCH – KONFERENCJA STUDIÓW CYSTERSKICH (Kalamazoo, 8-11 V 2014)

Uniwersytet Western Michigan w Kalamazoo (USA) już po raz 49. gościł uczestników Międzynarodowego Kongresu Studiów nad Średniowieczem, który organizuje Instytut Mediewistyczny wraz z Koledżem Sztuki i Nauki tegoż Uniwersytetu. Liczba 49 świadczy, że zbliża się on do swojego półwiecznego jubileuszu. Kongres ma już dopracowany sposób organizacji i realizacji, który każdego roku przebiega niemal tak samo. Najpierw do 15 września poprzedniego roku zbiera się propozycje wykładów z całego świata, które potem specjalne komisje, przyporządkowane zainteresowanym instytutom i organizacjom naukowym, dzielą na poszczególne sesje tematyczne. Z reguły każda sesja ma 2-3 wykłady. Następnie publikuje się szczegółowy program całego Kongresu i rozsyła do zainteresowanych. Tematyka wykładów poukładanych w poszczególnych sesjach jest tak szeroka, jak szeroki wachlarz życia średniowiecznego został ujęty w ramy naukowe; dotyczy to więc właściwie wszystkich aspektów tego życia. Co ciekawe, Kongres ten nie tylko interesuje się zjawiskiem średniowiecza europejskiego, ale całego świata, obejmując wszystkie kontynenty. Sesje miały miejsce w budynkach Uniwersytetu, w godzinach dopołudniowych (10 rano) i popołudniowych (13:30; 15:30).